

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IX. Vtrum legi parendum sit, dum dubia est ejus justtia, aut non evidens ejus recusandæ ratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

84 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
legitima ratione non abrogatæ: Quod ex verbis sequentibus
colligitur, sicut ab eis (Pontificibus) statuta sunt, in sui vigoris
stabilitate custodire.

12. Denique verba illa Philippi II. Francorum Regis à
Marca loco citato exscripta. *Ecclesia non recipit quamplures Canones,
qui per desuetudinem abierunt, vel ab initio non fuere recepti* intelligi debent
de Canonibus ab Ecclesia Romana non receptis v. g. Trulla-
nis, vel cum consensu expresso, aut tacito summorum Pon-
tificum in usum non redactis. Nec enim illud Philippi testi-
monium, aut alia supra relata definiunt posse subditos, su-
periorum, iustas suas leges acceptari, & observari conten-
dentium, voluntati, sine peccati reatu obistere.

C A P U T IX.

*Utrum legi parendum sit, dum dubia est ejus justitia, aut
non evidens eius recusandæ ratio.*

1. **V**erendum non est, ne universa Ecclesia, vel etiam
summus Pontifex, aliquid præcipiat legi Divinæ,
aut naturali contrarium; sed neque de quo dubium sit, an
adversetur, nec ne? Undè non de hujusmodi dubio hic insti-
tuitur quæstio, quæ certè non tam facile solveretur. Vide-
tur enim ex una parte, quod quemadmodum Deo obedi-
endum est magis quàm hominibus, si apertè contraria præci-
pian, ut qui hunc ordinem invertat, culpæ, ac pœnæ reus
sit; Ita etiam cùm periculum est, ne in adimplendo homi-
nis præcepto subditus Divina mandata transgrediatur, hujus-
modi mandatum prætermittendum sit, quia hoc ipso quod
quis se peccandi periculo committit (committit autem quis-
quis id agit, quod dubitet, an Deo displiceat) in peccatum
incurrit. Aliunde tamen S. Augustinus relatus Canone: *Quid
culpatur* 23. quæstione 1. supponit posse (nescio an non etiam
debere) superiori præcipienti obtemperari, non modò si cer-
tum sit, id, quod præcipitur Deo non displicere, sed et si
displicere certum non sit. Docet enim posse militem bellare
jubente Principe, in quo proximi fortunæ, ac vita ipsa im-
peti-

petitur, dummodò certum non sit, bellum illud esse Divinâ lege vetitum, atque adeò dubium sit, num hosti fiat injuria; posseque contingere, ut reus sit, qui præcipiat, innoxius qui obsequatur; *vir justus*, sunt verba S. Augustini, *si fortè etiam sub Rege homine sacrilego militet, rectè potest illo jubente bellare; si vice pacis ordinem servans, quod sibi jubetur, VEL NON ESSE CONTRA DEI PRÆCEPTVM CERTVM EST, VEL VTRVM SIT, CERTVM NON EST: Ita ut fortasse reum faciat Regem iniquitas imperandi: innocentem autem militem ostendat ordo serviendi.* Rideretur ut insanus, nedum plecteretur ut reus, miles, qui ad bellum proficisci jussus à Principe causaretur, quod sibi non satis esset perfecta belli justitia. Principis est, præcepti causas, & justitiam discutere, subditorum autem parere; nisi norint Principem majorem id prohibere.

2. Sanè qui tum etiam obediendum sentit, cum non constat an lex Divinis mandatis sit conformis, an contraria; quomodò non arbitraretur præstandam obedientiam, cum nullum est de peccato, vel de peccati periculo dubium, sed tantum, an nimium gravis sit lex, ambigitur, aut ex alio capite, quàm ex peccandi timore oritur injustitiæ suspicio.

3. Nulla est societas, in qua erroris, ac temeritatis non infumuletur quisquis, dum inferior eum superiore contendit circa præcepti obligationem præferendam asserat: inferioris sententiam. Mente percurrantur Cætus omnes, non solum in quibus Principis potentia, etiam dum officii sui terminos prætergreditur, mutam extorquet obedientiam, aut in quibus votum ad obedientiam arctius constringit, sed & alii omnes: vix unum invenias, in quo universi omnino persuasum non habeant, & omninò indubitatum; Rectoris judicium in dubiis circa obedientiam, inferiorum opinionibus esse anteponendum, eosque omnes in regiminis regulas peccare, qui obedientiam negent sub prætextu, quod evidens non sit mandati æquitas.

4. Tantus est uniuscujusque erga seipsum amor, tamque altis radicibus infixum in omnium hominum cordibus libertatis, & independentiæ desiderium; tam accensum, ac fervens propriæ commoditatis, & utilitatis privatæ studium;

ut si dubium sufficiat ad excusandam legum rejectionem, dissolvendus sit omnis obedientiæ nervus; Quotus enim quisque est, cui mens, privati amoris stimulo excitata, dubitandi rationes non subministrat, quandoquidem tot sunt quibus injusta videntur, quæ justissima cernuntur ab aliis omnibus, qui æquo animo de illis judicant. Quin etiam non desunt qui apertum scelus non solum injustum non agnoscant, sed & laudabile existiment, quemadmodum Judæi Apostolos interficientes arbitrabantur obsequium se præstare Deo.

5. S. Gregorius Magnus in cap. 15. lib. 1. Reg. exponens verba hæc Samuelis ad Sauleni, *quasi peccatum ariolandi est repugnare; & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere;* Inferioribus de superiorum mandatis sententiam ferendi tantum abest ut libertatem relinquat, ut etiam licentiam illam maximi criminis arguat. *Qui repugnant, inquit, Prælatorum imperiis, ideo utique repugnant quia Divinam voluntatem se scire melius estimant. Quasi ergo peccatum ariolandi est repugnare, quia, velut Divino Altari contempto, ad aras Demonum responsa percipiunt, dum cordis sui prestigiis, ac superbis adventionibus credunt, & salutaribus Prælatorum consiliis contraria sentiendo refragantur.* Quocirca tam acriter increpatus est à Samuele Saul, licet iste proprio crederet officio fecisse satis. Nam corripienti quod Dei vocem non audivisset, imò, respondit, *audivi vocem Domini, & ambulavi in via, per quam misit me Dominus 1. Reg. 15. vers. 20.* Præceptum quidem ad litteram non fuerat executus: sed præterquam quod in re, ut videbatur, parva illud transgressus fuerat, majorem se Deo gloriam procuraturum, si sacrificium offerret, existimaverat; Tuliit autem, inquit, *de præda populus oves, & boves primitias eorum, quæ casæ sunt, ut immolet Domino Deo suo in Galgalis.*

6. Joannes Gersonius, cujus verba huc distulimus, obediendum in dubio statuit in tract. de vit. spirit. lect. 4. hoc est enim Corollarium 8. *Occurrente dubio probabili de aliqua lege, utrum Divina sit, aut Divina connexa, seu pertinens, tutius est legem illam pro Divina suscipere, quam humanam negligere.* TENE CERTVM (consulit Augustinus) ET DIMITTE INCERTVM. Consilium dumtaxat, non præceptum his verbis contineri crederes, nisi statim sequeretur; Est itaque regula Magistralis quod exponens

se discrimini peccati mortalis peccat mortaliter, & hanc fundat dictum Sapien-
tis: Qui amat periculum peribit in illo. *obediunt*: *obediunt* *obediunt*
7. Nicolaus Cusanus, quem D. Petrus de Marca lib. 2.
cap. 16. num. 8. adducit, ut probet necessariam acceptatio-
nem legum, ut vim obligandi habeant, quod scripserat ini-
tio Concilii Basileensis, postea, vel explicavit, vel re-
tractavit. *Sic enim*, ait Epist. 1. quæ est ad Rodericum de
Trevino Archidiaconum Oratorem Regis Castellæ in Dieta
Francofordiensi anno 1442. die 20. Maij scripta; UBI VE-
RO IPSE PRINCEPS EA FIERI MANDARET, QUÆ AD FI-
NEM ADIFICATIONIS ECCLESIAE ILLI CREDITÆ NON
TENDERENT, NON PROCEDERET IVSSIO A PRINCIPATV;
QUARE EI TVNC OBEDIRE NON ESSET NECESSE. *Si verò du-
bium esset, & de mente sacri Principis non constaret: pro sacro Principe
presumendum est, quod rectè credita potestate utatur & ipsi obediendum
est.*

8. Franciscus de Victoria Universitatis Parisiensis Alum-
nus releet. 4. propositionem 16. hanc astruit; Non spectat ad
subditos determinare, aut examinare quid possit Papa, aut quid non possit,
& quomodo teneatur parere vel non. Probatur. Quia sacrilegium est disputare
de Potentia Principis, & præcipue Papa 17. quest. 4. §. Committitur,
& sequenti. 2. quia hoc ipsum determinare, quæ sit potestas spiritualis alicu-
jus, est iurisdicatio, & est pars gubernationis, quæ non spectat ad subditos,
saltem erga superiores; ergo hoc non convenit illis. 3. quia profecto hoc esset in-
turbationem, & dissolutionem Ecclesiasticæ Hierarchiæ, & autoritatis, si qui-
libet posset dicere, Papa non potest, & hoc modo eximeret se à mandatis Pa-
pæ, & esset manifestum nutrimentum inobedientiæ, & schismatum, & hæ-
resum. IMO HINC NATÆ SVNT HÆRESES, ut ait Cyprianus,
QVOD SACERDOTI DEI, VEL PAPÆ NON OBEDITVR;
sed quilibet audeat dicere, quod Papa male facit, & quod non potest facere;
Et ideo etiam si Papa erraret, melius esset, ut in omnibus illi pareatur,
quam per hoc quod unus habeat licentiam non parendi Papæ in uno casu for-
san rationabili, dare occasionem, ut alii non pareant etiam in justis, & ho-
nestis.

9. Præfidentium est quid inferioribus utiliùs sit decernere,
atque ad illud implendum amore, interdum etiam timore,
inducere; Subditorum etiam non solum vires, sed & affectus
plerumque convenit explorare, antequam lex illis impona-
tur:

88 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
tur : non ita tamen ut bonum publicum negligatur , ne of-
fendatur multitudo : subditorum autem est obedire , sed eo-
rum maximè , qui , & ipsi aliis præfunt. Debent enim
obedientiam superioribus suis præstare , ut eam à suis infe-
rioribus faciliùs obtineant.

C A P U T X.

*Utrum nova Ecclesie Decreta in Gallia obligent , si prius
examinata , & à Curia secularibus recepta
non fuerint.*

1. **D**Um Conventus Bituricensis in examinandis Concilii
Basilicensis Decretis aliquid immutandum , aut tem-
perandum judicabat , non id sua posse autoritate præstare ,
sed à Concilio ipso postulari debere sentiebat , ut in Prag-
matica Sanctione frequenter notatur. Verùm libertates Eccle-
siæ tunc temporis inductæ , processu temporis eo devenerunt ,
ut non solum summorum Pontificum Constitutiones , sed
etiam Conciliorum œcumenicorum Canones , nisi circa fi-
dem , non valere dicantur , antequam à Parliamentis fuerint
discussa , & , ut illic dicitur , verificata. Id satis expressè
affirmat Carolus Fevretus lib. 1. cap. 4. num. 11. 24. 25.
Fatetur ille quidem , Galliam suis libertatibus uti cum taci-
to Romanorum Pontificum consensu , & Petrus de Mar-
ca lib. 3. cap. 6. num. 5. *cum bona summorum Pontificum venis* ,
sed ipsis etiam nonnunquam invitis Conciliorum Decreta re-
pudiantur ; quod utrum jure fiat , videndum est in hoc ca-
pite.

2. Non quærimus jam , utrum quando Rex legitima sua
jura impeti metuit , damnum præcavere possit , adhibito
Actuum , qui à Curia Romana emanant , examine , aut
à Clero , & populo suo manifestam injuriam propulsare ,
sed an in Gallia Judicum , & aliorum fidelium tuta sit con-
scientia , si Ecclesiæ universæ , aut sanctæ Sedis manda-
ta , circa res spirituales , & Ecclesiasticas non eviden-
ter injusta rejiciantur , aut non acceptentur à Senatu , à
Clero